

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ МОРЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

Код РНПД 074323

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline
ФІНАНСОВИЙ РИНОК
FINANCIAL MARKET

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

тип дисципліни: обов'язкова

мова викладання: українська

Миколаїв - 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
“ 21 ” 05 20__ року. – 21 с.

Розробник: Приходько Н.В., доцент кафедри фінансів, канд. екон. наук.
Зінченко А.І., доцент кафедри фінансів, канд. екон. наук.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»
узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
к.е.н., доцент _____ Олексій ПАЩЕНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»
розглянуто на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 14 від «23» 05 2024р.
Завідувач кафедри д.е.н., професор _____ Георгій РОГОВ

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»
розглянуто методичною радою Факультету економіки моря
Протокол № 11 від «11» 06 2024р.
Голова к.е.н., доцент _____ Вячеслав ІВАТА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінансовий ринок»
погоджено з навчальним відділом
Начальник відділу _____ Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» затверджено
Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 5 від «26» 06 2024р.
Голова НМР НУК _____ Сергій СЛОБODЯН
© НУК, 2024 рік

ЗМІСТ

Вступ	4
1.Опис навчальної дисципліни.....	5
2.Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3.Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5.Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	13
7.Форми поточного та підсумкового контролю.....	14
8.Критерії оцінювання результатів навчання.....	15
9.Засоби навчання.....	16
10.Рекомендовані джерела інформації.....	17
Додаток А	

ВСТУП

Анотація

Фінансовий ринок - це особлива властива тільки ринковій економіці сфера економічних відносин, де здійснюється купівля-продаж, розподіл та перерозподіл фінансових активів країни між сферами економіки. Він відіграє важливу роль в економічному житті суспільства. Для суб'єктів господарювання, фізичних осіб, держави фінансовий ринок, з одного боку, є структурою, через яку залучаються необхідні фінансові ресурси, з іншого боку, вони мають можливість розміщувати на фінансовому ринку тимчасово вільні фінансові ресурси і отримувати додаткові доходи.

Курс «Фінансовий ринок» спрямований на формування компетентностей студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» у сфері фінансового ринку: від теоретичних основ до сучасних особливостей його функціонування в Україні та світі.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінансові активи, фінансові інструменти, фінансові регулятори, саморегулювні організації, ринок капіталів, грошовий ринок, валютний ринок, ринок цінних паперів.

Abstract

The financial market is the special characteristic of the market economy, the sphere of economic relations, where the sale, distribution, redistribution of financial assets of country between the spheres of economy are carried out. It plays an important role in economic life of society. For the business entities, physical persons, government agencies the financial market, on the one side, is the structure where necessary financial resources are attracted, on the other side, they have the opportunity to place at the financial market temporally free financial resources and to get additional profits.

The aim of course «Financial market» is forming competencies of students' speciality 072 «Finances, banking and insurance» in the sphere of financial market: from theoretical bases to the modern features of its functioning in Ukraine and world.

Key of words: financial market, financial assets, financial instruments, financial regulators, self-regulatory organizations, capital market, money market, foreign exchange market, securities market.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Модулів – 1			
змістових модулів - 2		Рік підготовки	
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Семестр	
		8-й	8-й
		Лекції	
		15 год.	6 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Практичні, семінарські	
		30 год.	12 год.
Загальна кількість годин - 90		Самостійна робота	
		45 год.	72 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3; самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: <i>перший (бакалаврський)</i>	Індивідуальні завдання:	
		—	—
		Вид контролю:	
		залік	залік
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» є формування теоретичних і практичних знань з основ функціонування та розвитку фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин.

В результаті вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» студенти повинні оволодіти наступними компетентностями:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» є дисципліни: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Гроші та кредит», «Фінанси підприємств», «Банківська система».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів наступних результатів навчання:

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові основи функціонування фінансового ринку

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці. Регулювання фінансового ринку. [22] с. 7-46, с. 399-423; [23] с. 11-35, с. 42-68; [24] с. 9-76; [25] с. 9-59.

Дискусійні питання трактування поняття «фінансовий ринок». Економічний зміст поняття «фінансовий ринок». Роль фінансового ринку в економічній системі. Функції фінансового ринку, їх зміст. Учасники фінансового ринку. Структура фінансового ринку як ринку фінансових ресурсів. Характеристика окремих сегментів фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків.

Поняття, види та класифікація фінансових інструментів. Основні фінансові інструменти. Похідні фінансові інструменти (деривативи). Властивості фінансових інструментів: термін обігу, ліквідність, дохідність, ризиковість, конвертованість, податковий статус, поворотність, подільність, комплексність.

Сутність регулювання фінансового ринку: принципи, напрями, рівні та форми регулювання. Державне регулювання фінансового ринку, його мета, сфери та важелі регулювання. Внутрішнє регулювання фінансового ринку. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду. Регулювання фінансового ринку в країнах з розвиненою економікою.

Тема 2. Фінансові посередники [22] с. 57-108; [23] с. 74-106; [24] с. 78-133; [25] с. 60-80.

Загальне поняття фінансового посередництва. Переміщення капіталу за допомогою посередників. Функції фінансових посередників.

Комерційні банки як фінансові посередники. Принципи побудови комерційних банків. Класифікація комерційних банків. Види діяльності комерційних банків. Активні операції банків, пасивні операції, банківські послуги.

Небанківські фінансово-кредитні інститути: лізингові компанії, факторингові компанії, кредитні спілки.

Контрактні фінансові інститути: інститути спільного інвестування, страхові компанії, ломбарди, фінансові компанії, пенсійні фонди, благодійні фонди.

Посередники депозитарно-клірингової діяльності.

Тема 3. Ризик і дохід. Оцінювання фінансових активів. [22] с. 47-52; 374-394; [23] с. 113-141; [24] с. 134-183.

Задачі і принципи ціноутворення на фінансовому ринку. Види і функції цін. Методи ціноутворення. Визначення і види процентних ставок на фінансовому ринку. Процентна ставка з урахуванням інфляції.

Фактори, що впливають на розмір процентних ставок. Крива доходу та економіка. Очікувані відсоткові ставки. Короткострокові ставки проти довгострокових відсоткових ставок за умов розвинутих фінансових ринків.

Процентна політика Національного банку України. Основні принципи визначення облікової ставки НБУ. Процентні ставки НБУ. Структура процентних ставок. Розрахунок процентної ставки.

Поняття і основні види ризиків. Фінансові ризики, їх класифікація. Фактори, які впливають на рівень фінансового ризику. Методи оцінювання ризику на фінансовому ринку. Методи управління фінансовими ризиками.

Оцінювання грошових потоків. Механізм оцінювання фінансових активів.

Оцінювання облігацій. Чутливість облігацій до змін ринкових процентних ставок. Оцінювання акцій. Еластичність облігацій.

Оцінка акцій, механізм їх оцінки. Фактори визначення ринкової вартості та доходності акції. Методи оцінки.

Оцінювання дохідності операцій з фінансовими активами.

Оцінювання дохідності кредитних і депозитних операцій.

Теорія портфеля. Модель оцінки капітальних активів та її фінансове значення. Можливості застосування моделі оцінки капітальних активів в Україні.

Змістовий модуль 2. Особливості функціонування окремих сегментів фінансового ринку

Тема 4. Грошовий ринок і ринок банківських позичок [22] с. 111-126; [23] с. 146-186; [24] с. 185-215; [25] с. 228-253.

Грошовий ринок і ринок банківських позичок як складові фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість. Особливість грошового ринку як ринку високоліквідних фінансових активів, короткострокових цінних паперів. Особливість ринку банківських позичок як ринку короткострокових і середньострокових позичок для фінансування оборотного капіталу.

Суб'єкти грошового ринку та ринку банківських позичок.

Сутність та структура грошового ринку. Фінансові інструменти грошового ринку. Функції грошового ринку. Забезпечення руху короткострокових ліквідних фінансових потоків, купівлі-продажу грошей як засобів платежу. Забезпечення касового виконання державного бюджету.

Функції ринку банківських позичок: кредитування оборотного капіталу.

Операції центральних банків на відкритому ринку. Роль короткострокових державних цінних паперів. Управління грошовим обігом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед центральним банком. Управління державним боргом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед Міністерством фінансів. Взаємодія і взаємозв'язок кредитно-грошової та фінансової політики, значення її для грошового ринку.

Тема 5. Валютний ринок. Ринок капіталів [22] с. 130-166; [23] с. 193-223; [24] с. 217-276; [25] с. 255-278.

Поняття і структура валютного ринку. Учасники валютних ринків. Основи функціонування валютного ринку.

Валютні операції: поточні операції; операції, що пов'язані з рухом капіталу.

Конверсійні операції: поточні конверсійні операції (спот); форвардні конверсійні операції.

Валютний курс. Види валютних курсів. Курс купівлі (bid), курс продажу (offer). Валютний курс за безготівковими міжбанківськими угодами. Обмінний курс валютних бірж. Валютний курс готівкових угод. Визначення крос-курсу валют.

Валютне регулювання і валютний контроль. Методи валютного регулювання.

Поняття та структура ринку капіталів. Функції ринку капіталів. Суб'єкти ринку капіталів: позичальники (емітенти), інвестори (кредитори), фінансові посередники.

Фінансові інструменти ринку капіталів. Цінні папери. Класифікація цінних паперів: пайові, боргові, іпотечні, деривативні, товаророзпорядчі.

Характеристика сегментів ринку капіталів: фондового, кредитного.

Тенденції розвитку світового ринку капіталів.

Тема 6. Фондовий ринок. Ринок похідних фінансових інструментів. [22] с. 207-287; [23] с. 231-259, с. 303-326; [24] с.277-343; [25] с. 203-227.

Фондовий ринок як частина ринку капіталів. Значення розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу. Особливості фондового ринку, його суб'єкти. Функції фондового ринку. Рух довгострокових фінансових фондів.

Основні фінансові інструментами фондового ринку.

Суб'єкти фондового ринку. Безпосередні учасники фондового ринку. Професійні учасники фондового ринку. Регулюючі учасники фондового ринку.

Інструменти фондового ринку: облігації та акції як класичні інструменти ринку капіталів, розвиток похідних цінних паперів.

Класифікація секторів фондового ринку. Первинний та вторинний ринки. Організований та неорганізований ринки.

Первинний ринок цінних паперів. Відкрите (публічне) розміщення цінних паперів в Україні. Закрите (приватне) розміщення цінних паперів. Особливості випуску цінних паперів в Україні у бездокументарній формі.

Вторинний ринок цінних паперів. Характеристика вторинного ринку цінних паперів. Угоди з цінними паперами: касові, строкові.

Якісна оцінка цінних паперів на фондовому ринку

Види професійної діяльності на фондовому ринку. Стан розвитку фондового ринку в Україні.

Особливості розвитку ринку похідних цінних паперів. Історія виникнення та розвитку ринку строкових угод.

Критерії віднесення фінансових інструментів до групи похідних. Класифікація деривативів. Функції похідних фінансових інструментів.

Характеристика ф'ючерсних контрактів. Механізм укладання ф'ючерсних угод. Основні принципи ціноутворення у форвардних і ф'ючерсних контрактах. Хеджування за допомогою ф'ючерсів.

Визначення і види форвардних угод. Угоди про форвардні процентні ставки. Розрахунок рівня форвардної процентної ставки. Форвардні контракти на купівлю – продаж валюти. Визначення теоретичного форвардного курсу.

Опціон як різновид строкової угоди. Класифікація опціонів. Опціони на фондові індекси. Опціони на ф'ючерсні контракти.

Свопи, їх характеристика. Види свопів. Процентні свопи, їх застосування. Валютні свопи. Свопи активів.

Тема 7. Фондова біржа та фондові індекси [22] с. 292-317; [23] с. 266-284; [24] с. 398-441; [25] с. 279-302.

Історія розвитку бірж та основи їх організації у країнах з розвинутими ринковими відносинами. Фондова біржа як організаційно оформлений, постійно діючий ринок з торгівлі цінними паперами. Види фондових бірж. Біржові операції. Основи організації та роботи біржі.

Біржовий ринок України. Учасники біржового ринку. Порядок проведення операцій на фондовій біржі.

Індикатори фондового ринку – фондові індекси та рейтинги. Сутність біржового індексу. Методологічні прийоми розрахунку індексів. Функції фондових індексів. Приклади їх розрахунку.

Тема 8. Світовий фінансовий ринок [23] с. 425-473; [24] с. 498-520.

Світовий фінансовий ринок: економічна сутність, його структура та суб'єкти.

Національний фінансовий ринок, міжнародний фінансовий ринок, офшорний фінансовий ринок. Взаємозв'язок світового, міжнародного та національного фінансових ринків.

Основне призначення міжнародного фінансового ринку. Чинники, які уможливили виникнення міжнародного фінансового ринку. Функції міжнародного фінансового ринку. Структура міжнародного фінансового ринку.

Учасники світового фінансового ринку, їх класифікація.

Міжнародні фінансові потоки, їх типи. Основні канали міжнародних фінансових потоків. Фактори впливу на обсяг і спрямування міжнародних фінансових потоків.

Міжнародні фінансові центри. Суб'єкти міжнародного фінансового центру. Стадії розвитку міжнародного фінансового центру. Фактори, що сприяють перетворенню міст у міжнародні фінансові центри. Основні вимоги

до міжнародних фінансових центрів. Рейтинг, групи міжнародних фінансових центрів.

Сегменти та фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку. Міжнародні фінансові організації. Структура міжнародних фінансових інститутів. Міжнародний валютний фонд. Група Світового банку.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	практ.	с.р.		л	практ.	с.р.
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові основи функціонування фінансового ринку								
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці. Регулювання фінансового ринку	10	2	4	4	12	-	-	12
Тема 2. Фінансові посередники	10	2	4	4	9	1	2	6
Тема 3. Ризик і дохід. Оцінювання фінансових активів	10	2	4	4	9	1	2	6
Разом по змістовному модулю 1	30	6	12	12	30	2	4	24
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування окремих сегментів фінансового ринку								
Тема 4. Грошовий ринок і ринок банківських позичок	12	2	4	6	11	1	2	8
Тема 5. Валютний ринок. Ринок капіталів.	12	2	4	6	13	1	2	10
Тема 6. Фондовий ринок. Ринок похідних фінансових інструментів	12	2	4	6	13	1	2	10
Тема 7. Фондова біржа та фондові індекси	12	2	4	6	11	1	2	8
Тема 8. Світовий фінансовий ринок	12	1	2	9	12	-	-	12
Разом по змістовому модулю 2	60	9	18	33	60	4	8	48
Усього годин по курсу	90	15	30	45	90	6	12	72

Примітка. Для студентів заочної форми навчання читаються оглядові за темами змістових модулів в обсягах відповідно до таблиці (розд. 4).

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці. Регулювання фінансового ринку	4	-
2.	Фінансові посередники	4	2
3.	Ризик і дохід. Оцінювання фінансових активів	4	2
4.	Грошовий ринок і ринок банківських позичок	4	2
5.	Валютний ринок. Ринок облігацій як складова ринку капіталів.	4	2
6.	Ринок пайових цінних паперів. Ринок похідних фінансових інструментів	4	2
7.	Фондова біржа та фондові операції	4	2
8.	Фундаментальний і технічний аналіз	2	-
	Разом	30	12

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Підготовка до лекцій	14	14
2.	Підготовка до практичних	16	12
3.	Підготовка домашньої контрольної роботи	—	31
4.	Підготовка до заліку	15	15
	Разом	45	72

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, дискусія, демонстрування;
- для лекційних занять: лекція, ілюстрування;
- для практичних та семінарських занять: практична робота, методи контролю і самоконтролю, фронтальне опитування, контрольні роботи, контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Засобами діагностики і методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- поточний модульний контроль (денна форма);

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 до 90 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного заліку в загальній системі оцінок – 10 балів. Право здавати заключний залік дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Відповіді на практ.занят.		Критерії оцінювання під час поточного контролю
Денна форма	Заочна форма	
6	8	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, практичне завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень
5	6-7	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу, практичне завдання виконано повністю і вчасно, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
3-4	3-5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, містить математичні неузгодження. практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1-2	1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, математичний апарат не використовується, практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	0	Студент не дає відповіді, практичне завдання не виконано

Поточний модульний контроль у формі тестування

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0
бал	21	19	17	15	13	11	9	7	5	3	0

Критерії оцінювання контрольної роботи (заочна форма)

Контрольна робота складається з 3-х практичних завдань. За кожне завдання здобувач отримує максимально 14 балів.

Кількість балів	Практичне завдання
14	Практичне завдання виконано правильно, без зауважень
10-13	Практичне завдання виконано повністю, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
5-9	Практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1-4	Практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Практичне завдання не виконано

Підсумковий контроль (залік) у формі тестування

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ1	Тема 1	Практичне заняття	6		
	Тема 2	Практичне заняття	6	Практичне заняття	8
	Тема 3	Практичне заняття	6	Практичне заняття	8
	ПМК	Тест	21		
ЗМ2	Тема 1	Практичне заняття	6	Практичне заняття	8
	Тема 2	Практичне заняття	6	Практичне заняття	8
	Тема 3	Практичне заняття	6	Практичне заняття	8
	Тема 4	Практичне заняття	6	Практичне заняття	8
	Тема 5	Практичне заняття	6		
	ПМК	Тест	21		
	КР			Контрольна робота	42
Підсумковий контроль		Залік	10	Залік	10

9. Засоби навчання

Навчальний процес потребує використання:

- мультимедіа, відео- і звуковідтворювальної, проєкційної апаратури (проектори, екрани, смартдошки тощо);
- комп'ютерів, комп'ютерних систем та мереж;
- програмного забезпечення (для підтримки дистанційного навчання та ін.);
- власних мобільних пристроїв (смартфони, планшети, ноутбуки, тощо);
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації з дисципліни «Фінансовий ринок»

Основна література

Законодавчі та нормативні акти

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559. // Офіційний вісник України від 11.01.2002, 2001, № 52. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>
3. Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Положення Затверджене постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016р. № 351. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>
4. Положення про функціонування фондових бірж: Затв. Рішенням Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку від 22.11.2012р. № 1688. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12#Text>
5. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
6. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
7. Про депозитарну систему України : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
8. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України №448/96/ВР від 30.10.1996р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>
9. Про інвестиційну діяльність : Закон України № 1560-XII від 18.09.1991р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
10. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 р. № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text>
11. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001р. № 2908-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14#Text>
12. Про Національний банк України: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
13. Про обіг векселів в Україні : Закон України № 2374-III від 05.04.2001р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14#Text>
14. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 р. № 1591-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
15. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України: затвердж. Постановою Правління НБУ 02.01.2019 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19#Text>

16. Положення про здійснення операцій із валютними цінностями: затвердж. Постановою Правління НБУ 02.01.2019 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text>

17. Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей: затвердж. Постановою Правління НБУ 02.01.2019 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19#Text>

18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

19. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02.2021р. № 1201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>

20. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>

21. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

Основна

22. Дема Д. І., Абрамова І. В., Недільська Л. В. Фінансовий ринок: навч. посібник / за заг. ред. Д.І. Деми. Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 448с. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8390/1/Finansovu%20runok_2017_448.pdf

23. Фінансовий ринок : навч. посібник / С.С. Арутюнян, Л. В. Добриніна та інші; за заг. ред. С.С. Арутюнян. К : Гуляєва В.М., 2018. 484 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/Finansovyy-rynok.pdf>

24. Еш С.М. Фінансовий ринок: Навчальний посібник 2-е видання. - К.: «Центр учбової літератури», 2021. 528с.

25. Черкасова С. В. Фінансовий ринок. Навчальний посібник. – Львів, Магнолія 2006, 2024. – 330 с.

Допоміжна

26. Вища математика для економістів: підручник / О.І. Ляшенко, О.І. Черняк, Т.В. Кравець; за ред. О.І.Ляшенко, О.І.Черняка. К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. 547 с.

27. Глущенко А. С. Фінанси: Навч. посіб. Львів «Магнолія 2006», 2018. 440с.

28. Журавка О. С. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 350 с.

29. Черкасова С. В. Ринок фінансових послуг . Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – Львів. «Магнолія 2006», 2024. – 496 с.

30. Frederic S. Mishkin, Stanley G. Eakins. Financial markets and institutions. 7th ed. Boston : Prentice Hall, 2012. 623 p.

31. Fabozzi, Modigliani, Jones. Foundations of financial markets and institutions. Fourth edition. Harlow, Essex Pearson. 2014. 698 p.

32. Pilbeam Keith Finance and financial markets. 3rd ed. Basingstoke [England]; New York : Palgrave Macmillan, 2010. 518 c.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - законодавство України / Верховна Рада України . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

2. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України / Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України . URL: <http://www.smida.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України / Державна службв статистики . URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України . URL: <http://www.me.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / Міністерство фінансів України . URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Національного банку України / Національний банк України . URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського . URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

8. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку/ Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку . URL: <http://www.ssmc.gov.com.ua/>

9. Офіційний сайт Фондової біржі «ПФТС» / Перша фондова торговельна система . URL: <http://www.pfts.gov.ua/>

10. Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб / Фонд гарантування вкладів фізичних осіб . URL: <http://www.fg.gov.ua/>

**Питання для підготовки до екзамену
з дисципліни «Фінансовий ринок»**

Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові основи функціонування фінансового ринку

1. Місце фінансового ринку в фінансовій системі країни.
2. Сутність і функції фінансового ринку.
3. Передумови виникнення фінансового ринку.
4. Структура фінансового ринку
5. Класифікація фінансового ринку.
6. Суб'єкти фінансового ринку та їх класифікація.
7. Поняття і види фінансових інструментів, ознаки їх класифікації.
8. Властивості фінансових інструментів.
9. Вартість фінансових інструментів: поточна й майбутня вартість.
10. Поняття і завдання регулювання фінансового ринку.
11. Органи державного регулювання фінансового ринку в Україні.
12. Поняття та призначення фінансового посередництва, функції фінансових посередників.
13. Види діяльності комерційних банків на фінансовому ринку.
14. Види небанківських кредитних інститутів, їх діяльність на фінансовому ринку.
15. Інститути спільного інвестування, їх діяльність на фінансовому ринку.
16. Види процентних ставок, механізм їх розрахунку.
17. Механізм визначення доходів від володіння фінансовими інструментами.
18. Поняття і основні види фінансових ризиків, фактори, які впливають на їх рівень.
19. Оцінка ризику на фінансовому ринку.
20. Методи управління фінансовими ризиками.
21. Механізм оцінки облігацій та їх доходність.
22. Механізм оцінки акцій та їх доходність.

Змістовий модуль 2. Особливості функціонування окремих сегментів фінансового ринку

23. Сутність та структура грошового ринку, основи його функціонування.
24. Інструменти грошового ринку, їх призначення, сфера застосування.
25. Інструменти та функціональна структура облікового ринку.
26. Міжбанківський грошовий ринок, операції на ньому.
27. Поняття, структура, умови функціонування ринку капіталів.
28. Фондовий ринок як складова ринку капіталів.

29. Функції і ознаки класифікації фондового ринку.
30. Учасники фондового ринку та їх професійна діяльність.
31. Фінансові інструменти фондового ринку.
32. Кредитний ринок як складова ринку капіталів та його функції.
33. Державний кредит, його форми, види, інструменти державного кредиту.
34. Функції банківської системи та операції банків на кредитному ринку.
35. Банківський кредит, його види за різними ознаками класифікації.
36. Механізм оцінки вартості кредитних інструментів.
37. Характеристика акцій, їх вартості. Показники, що характеризують якість акцій.
38. Характеристика облігацій. Визначення ринкового курсу та ринкової ціни облігацій.
39. Характеристика векселя, його види. Операції банків з векселями.
40. Поняття валютного ринку, його структура, основи функціонування.
41. Поняття валюти і валютного курсу. Види валютних курсів, їх визначення.
42. Валютні операції, їх види, механізм здійснення.
43. Конверсійні операції на валютному ринку, особливості прямого і непрямого котирування валют.
44. Валютне регулювання і валютний контроль, механізм здійснення.
45. Поняття та суть похідних фінансових інструментів.
46. Класифікація похідних фінансових інструментів.
47. Сутність ф'ючерсних контрактів, механізм їх укладання.
48. Сутність форвардних контрактів, їх види, механізм укладання.
49. Фондові індекси та рейтинги, їх значення для біржової торгівлі.
50. Сутність позабіржової торгівлі, її значення, причини розвитку.
51. Види біржових індексів, їх місце на фінансовому ринку.
52. Особливості і роль українських фондових індексів.
53. Світовий фінансовий ринок: економічна сутність, його структура та суб'єкти.
54. Міжнародний фінансовий ринок: сутність, функції та структура.
55. Функції міжнародного фінансового ринку.
56. Учасники світового фінансового ринку, їх класифікація.
57. Міжнародні фінансові потоки, їх типи. Основні канали міжнародних фінансових потоків.
58. Міжнародні фінансові центри, їх суб'єкти, стадії розвитку.
59. Основні вимоги до міжнародних фінансових центрів, групи міжнародних фінансових центрів.
60. Сегменти та фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку.
61. Міжнародні фінансові організації.